

გ ა დ ა წ ყ ვ ე ტ ი ლ ე ბ ა

საქართველოს სახელით

საქმე №2/ზ-315-20-9

08 ივლისი, 20-9

წელი

ქ.

ქუთაისი

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლო
სამოქალაქო საქმეთა პალატა

მოსამართლე - ლაურა მიქავა

სხდომის მდივანი - ბექა გიორგაძე

აპელანტი (მოპასუხე)
წარმომადგენელი

- ალ----- ბა-----
- გი- ფო-----

მოწი--აღმდებე
(მოსარჩელე)
წარმომადგენელი
დავის საგანი

მხარე - თი-- ბე-----
- ნი--- ვ-----

- სამკვიდრო ქონებიდან სავალდებულო წილის
კომპენსაციის ანაზრაურება

გასაჩივრებული
გადაწყვეტილება

- ზესტაფონის რაიონული სასამართლოს
20-9 წლის 31 ი-ნვრის გადაწყვეტილება

1. აპელანტის მოთხოვნა: გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გაუქმება და
ახალი გადაწყვეტილების მიღებით სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა

2. გასაჩივრებული გადაწყვეტილების დასკვნებზე მითითება
გასაჩივრებული გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილი

- თი-- ბე-----ს (პ/ნ.: 0-----) სარჩელი დაკმაყოფილდა ნაწილობრივ;
- თი-- ბე----- (პ/ნ.: 0-----) ცნობილი იქნა 2000 წლის 25 დეკემბერს გარდაცვლილი ჟუ---- ბა-----ს სამკვიდრო ქონებაზე, მდებარე ბო-----, დ----- N31, მიწის (უძრავი ქონების) სარეგისტრაციო N6-----, სავალდებულო წილის 1/4-ის მესაკუთრედ და ამ წილის კომპენსაციის 15 795 ლარის ანაზღაურება დაეკისრა მოპასუხე ალ----- ბ----- (პ/ნ.: 3-----) თი-- ბე-----ს (პ/ნ.: 0-----) სასარგებლოდ;
- მოსარჩელე თი-- ბე----- (პ/ნ.: 0-----) სამკვიდრო ქონებიდან, სავალდებულო წილის კომპენსაციის დარჩენილი თანხის-205 ლარის მიკუთვნებაზე ეთქვა უარი;
- მოპასუხე ალ----- ბ----- (პ/ნ.: 3-----) თი-- ბე-----ს (პ/ნ.: 0-----) სასარგებლოდ დაეკისრა წი--სწარ გადახდილი სახელმწიფო ბაჟის ნაწილის 475.20 ლარის გადახდა;
- მოსარჩელე თი-- ბე-----ს (პ/ნ.: 0-----) მიერ გადახდილი სახელმწიფო ბაჟი 4. 80 დარჩა სახელმწიფო ბიუჯეტში;
- მოსარჩელე თი-- ბე----- (პ/ნ.: 0-----) დაუბრუნდა ზედმეტად გადახდილი სახელმწიფო ბაჟი 20 ლარი.

დასკვნები ფაქტობრივ გარემოებებთან დაკავშირებით

2.1. თი-- ბე----- 1994 წლის 29 დეკემბრიდან რეგისტრირებულ ქორწინებაში იმყოფებოდა ვლ----- ბ-----ს. მათ ერთად ცხოვრების პერიოდში შვილი არ შეძენი-თ;

2.2. თი-- ბე-----ს მეუღლის ვლ----- ბა-----ს მშობლები იყვნენ ვლ----- ბა----- და ჟუ---- ბა-----ს. ვლ----- ბა-----ს გარდაიცვალა 1979 წლის 18 მარტს. მოსარჩელე და მისი მეუღლე ვლ----- ბა-----ს ცხოვრობდნენ ჟუ---- ბ-----ს ერთად ზ----- N6-ში (იგივე ცოტნეს ქუჩა N1-);

2.3. ჟუ---- ბა-----ს გარდაიცვალა 2000 წლის 25 დეკემბერს. ალ----- ბ-----ს და მისმა ძმამ ვლ----- ბ-----ს 2002 წლის პირველ აგვისტოს გაცემული სამკვიდრო მოწმობის თანახმად, მათი დედის ჟუ---- ბა-----ს გარდაცვალების შემდეგ, როგორც პირველი რიგის კანონისმიერმა მემკვიდრეებმა თანასწორი წილის უფლებით მიიღეს გარდაცვლილი ბებულის მარი-მ ბა-----ს და მამის ვლ----- ბა-----ს სამკვიდრო ქონება, მდებარე ზ-----ს;

2.4. ჟუ---- ბა-----ს საკუთრებაში 1999 წლიდან ირიცხებოდა საცხოვრებელი

სახლი და მიწის ნაკვეთი 113- კვ.მ, მდებარე ბორჯომის რაიონის სოფელ ბ-----

----- N31 -ში მდებარე მიწის ნაკვეთი და შენობა ნაგებობები წარმოადგენს
ჟუ----- ბა-----ს საკუთრებას. აღნიშნულ საცხოვრებელ სახლს იყენებდნენ
სააგარაკოდ. სახლი იყო და დღესაც არის ავარიულ მდგომარეობაში;

2.5. ჟუ----- ბა-----ს მიერ 1986 წლის 19 თებერვალს შედგენილი ანდერძის
თანახმად, ბო-----ს დ-----, მდებარე საცხოვრებელი
სახლი უანდერძა ალ----- ბ-----ს. აღნიშნული ანდერძის არსებობის შესახებ
მოსარჩელისათვის ცნობილი გახდა 20-6 წელში, როდესაც სარჩელი აღძრა
სასამართლოში;

2.6. ბორჯომის რაიონის დაბა ბაკური-ნში ჭავჭავაძის ქუჩა N31-ში მდებარე
უძრავი ქონების, საცხოვრებელი სახლის და სასოფლო-სამეურნეო
დანიშნულების ნაკვეთის ს/კ 6-3-0-2-- მესაკუთრეა ალ----- ბა-----
სამკვიდრო მოწმობის საფუძველზე. 20-4 წლის 17 აპრილის ნასყიდობის
ხელშეკრულების საფუძველზე აღნიშნული უძრავი ქონების ნაწილის
მესაკუთრეა კო-----, ხოლო 20-8 წლის 25 ივნისის ნასყიდობის
ხელშეკრულების საფუძველზე აღნიშნული უძრავი ქონების ნაწილი ირიცხება
ირ----- საკუთრებაში;

2.7. მოსარჩელის მეუღლე ვლ----- ბა----- გარდაიცვალა 2007 წლის 20
სექტემბერს. მისი კანონისმიერი პირველი რიგის მემკვიდრეა მოსარჩელე თი-- ბე--
-----, რომელმაც მიიღო მეუღლის ვლ----- ბა-----ს სამკვიდრო ქონება და 2008
წლის 21 ივლისს გაიცა სამკვიდრო მოწმობა რეესტრში რეგისტრაციის N2----

2.8. მოსარჩელის მეუღლის დედა - ჟუ----- ბა----- გარდაცვალებამდე ცხოვრობდა
მოსარჩელესთან და მის მეუღლესთან - ვლ----- ბ----- ერთად და
მოხუცებულს უვლიდა და პატრონობდა მოსარჩელე მეუღლესთან ერთად.
ჟუ----- ბა-----ს გარდაცვალებამდე და გარდაცვალების შემდეგ მოსარჩელე და
მისი მეუღლე დაეუფლნენ როგორც ზ----- მდებარე
საცხოვრებელ სახლს, ასევე ფაქტიურად დაეუფლნენ ჟუ----- ბა-----ს
კუთვნილ საცხოვრებელ სახლს, მდებარე ბაკური-ნში. სახლში არსებული
ნივთების ნაწილი - კული--რიული წიგნები, რელიგიური წიგნები, სხვადასხვა
დასახელების რუსულენოვანი ლიტერატურა მამკვიდრებელმა აჩუქა
სიცოცხლეშივე, ასევე ჩააბარა კუთვნილი პირადი საბუთები;

2.9. ჟუ----- ბა-----ს გარდაცვალების შემდეგ ის და მისი მეუღლე პერიოდულად

დადიოდნენ ბაკური-ნში, დაეუფლნენ ჟუ----- ბა-----ს სამკვიდრო ქონებას, სახლიდან წამოიღეს ზესტაფონში კუთვნილი ფარდები და ლოგინი, რომ არ დაზიანებულიყო. უვლიდნენ სახლს და საკარმიდამო მიწის ნაკვეთს. ხოლო ვლ----- ბა-----ს გარდაცვალების შემდეგ დადიოდა მარტო. მიუხედავად მოპასუხის მიერ წარმოდგენილი დოკუმენტებისა, რომ სამკვიდრო ქონება გასხვისებული აქვს, იქ არავინ არ ცხოვრობს, იგი ფლობდა ამ ქონებას ფაქტობრივად;

2.1- შპს „აუდიტ ფრევეგის“ მიერ 20-8 წლის 13 აპრილს შედგენილი ქონების შეფასების საექსპერტო დასკვნის თანახმად ბო-----ს დაბა ბა-----ში მდებარე საცხოვრებელი სახლის საბაზრო ღირებულებაა 6680 ლარი, ხოლო მიწის ნაკვეთის საბაზრო ღირებულებაა 56500 ლარი, სულ საერთო ღირებულებაა 63180 ლარი;

2.11. მოსარჩელე თი-- ბ----- ნოტარიუსთან მოითხოვა ბაკური-ნში მდებარე საცხოვრებელ სახლზე სამკვიდრო მოწმობის გაცემა, რაზედაც ნოტარიუსმა რო----- უარი განუცხადა სამკვიდრო მოწმობის გაცემაზე იმ საფუძველით, რომ ბაკური-ნში მდებარე უძრავ ქონებაზე სამკვიდრო მოწმობა უკვე გაცემული იყო ალ----- ბა-----ს სახელზე;

2.12. 2008 წლის 18 სექტემბერს ნოტარიუს რო-----ს მიერ გაცემულ სამკვიდრო მოწმობაში, სანოტარო აქტი 2/229, ალ----- ბა----- მითითებული- არა როგორც ანდერძისმიერი, არამედ **პირველი რიგის კანონისმიერი მემკვიდრე**. ნოტარიუს რო-----ს მიერ სამკვიდრო მოწმობა გაცემული ალ----- ბა-----ს სახელზე გაცემული- 2008 წლის 18 სექტემბერს, ისე რომ არ არის წარდგენილი სამკვიდროს ფაქტობრივი ფლობით მიღების დამადასტურებელი დოკუმენტი და არც სასამართლო გადაწყვეტილება - სამკვიდროს მიღების ვადის გაგრძელების შესახებ;

2.13. ბაკური-ნში მდებარე სადავო უძრავი ქონების ნახევარი ეკუთვნოდა მოპასუხის ბიცოლას ნა-----, რომელმაც ასევე ანდერძით დაუტოვა მისი კუთვნილი უძრავი ქონება მოპასუხეს. მოსარჩელე თი-- ბე----- ბაკური-ნში, ჭ----- მდებარე სახლი არასდროს გამოუყენებია- სააგრაკოთ, ვი--იდან აღნიშნული ბი-- რამდენიმე წელი- უკვე გასხვისებული-.

დასკვნები სამართლებრივ გარემოებებთან დაკავშირებით

2.14. საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 1319-ე მუხლის თანახმად, სამკვიდრო

იხსნება პირის გარდაცვალების ან სასამართლოს მიერ გარდაცვლილად მისი გამოცხადების შედეგად. ხოლო იმავე კოდექსის 1320-ე მუხლის შესაბამისად, სამკვიდროს გახსნის დროდ ითვლება მამკვიდრებლის გარდაცვალების დღე ან პირის გარდაცვლილად გამოცხადების შესახებ სასამართლოს გადაწყვეტილების ძალაში შესვლის დღე;

2.15. დადგენილი- და მხარეთა შორის სადავო არ არის, რომ მოსარჩელის მეუღლის ვლ----- ბა-----ს დედა ჟუ----- ბა-----, რომელიც ცხოვრობდა მათთან ერთად, გარდაიცვალა 2000 წლის 25 დეკემბერს და გაიხსნა სამკვიდრო. წარმოდგენილი მტკიცებულებებით: მიწის ნაკვეთის მიღება-ჩაბარების N361 აქტით, მიწის უძრავი ქონების 1999 წლის 28 სექტემბერს გაცემული სააღრიცხვო ბარათით, დაბა ბაკური-ნის გამგებლის მიერ გაცემული ცნობით და თვით ჟუ----- ბა-----ს მიერ შედგენილი ანდერძით სასამართლომ დადგენილად მიიჩნია, რომ გარდაცვალების მომენტისათვის ჟუ----- ბა-----ს საკუთრებაში ირიცხებოდა და სამკვიდრო ქონებას წარმოადგენდა საცხოვრებელი სახლი და მიწის ნაკვეთი 113-კვ.მ, მდებარე ბო-----ს სოფელ ბაკური-ნში, ჭ-----

2.16. საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 1421-ე მუხლი ადგენს სამკვიდროს მიღების წესს. აღნიშნული მუხლის თანახმად, სამკვიდროს იღებს მემკვიდრე, იქნება იგი კანონით თუ ანდერძით მემკვიდრე. მემკვიდრის მიერ სამკვიდრო მიღებულად ითვლება, როდესაც იგი სამკვიდროს გახსნის ადგილის სანოტარო ორგანოში შეიტანს განცხადებას სამკვიდროს მიღების შესახებ ან ფაქტობრივად შეუდგება სამკვიდროს ფლობას ან მართვას, რაც უდავოდ მოწმობს, რომ მან სამკვიდრო მიიღო. თუ მემკვიდრე ფაქტობრივად შეუდგა სამკვიდროს ნაწილის ფლობას, ითვლება, რომ მან მთლიანად მიიღო სამკვიდრო, რაშიც უნდა გამოიხატებოდეს და სადაც უნდა იყოს იგი. იმავე კოდექსის 1424-ე მუხლი კი ადგენს სამკვიდროს მიღების ვადას, რომლის შესაბამისად, სამკვიდრო მიღებულ უნდა იქნეს ექვსი თვის განმავლობაში სამკვიდროს გახსნის დღიდან;

2.17. განსახილველ შემთხვევაში, სასამართლო სხდომაზე გამოკვლეულ მტკიცებულებათა ანალიზის საფუძველზე, სასამართლომ მიიჩნია დასაბუთებულად, რომ მოსარჩელე თი-- ბე-----ს მეუღლე ვლ----- ბა----- ექვს თვი-ნ ვადაში ფაქტობრივად დაეუფლა 2000 წლის 25 დეკემბერს გარდაცვლილი დედის ჟუ----- ბა-----ს სამკვიდრო ქონებას მდებარე დაბა ბაკური-ნში. აღნიშნული გარემოება დადასტურდა როგორც მოსარჩელე მხარის განმარტებებით, ასევე მოწმეთა ჩვენებებით. სასამართლოს მითითებით, თავის

მხრივ, მოპასუხემ ვერ შეძლო დაედასტურებინა-- შესაგებელში მითითებული გარემოებები, რომ მოსარჩელე ფაქტობრივად არ დაუფლები- სამკვიდროს. სასამართლომ არ გაიზი-რა მოპასუხე მხარის პოზიცი-, რომ მის მიერ წარმოდგენილი- მოწმეების ა-----ს, ვი-----ს და ნ-----ს ნოტარი-ლურად დამოწმებული ახსნა-განმარტებები, რომლებითაც დასტურდება, რომ მოსარჩელე არ დაუფლები- ფაქტობრივად ჟუ----- ბა-----ს მიერ მოპასუხისათვის ნაანდერძევი ქონებას და ფაქტობრივად მოპასუხე ფლობდა სამკვიდრო ქონებას;

2.18. საქართველოს იუსტიციის მინისტრის 201- წლის 31 მარტის N 71 ბრძანებით დამტკიცებული „სანოტარო მოქმედებათა შესრულების წესის შესახებ ინსტრუქციის“ 62-ე მუხლის პირველი და მეორე პუნქტის თანახმად, ნოტარიუსი უფლებამოსილი- კანონმდებლობის შესაბამისად დაამოწმოს პირის განცხადებები. ნოტარიუსი განცხადების დამოწმებისას ადასტურებს, რომ განცხადება და/ან ხელმოწერა მასზე უშუალოდ განმცხადებელს ეკუთვნის. ნოტარიუსი არ ადასტურებს განცხადებაში მოყვანილი ფაქტების ნამდვილობას და, შესაბამისად, პასუხს არ აგებს მათზე. აღნიშნულიდან გამომდინარე სასამართლომ მტკიცებულებად არ მიიჩნია- ფაქტების დადასტურების მიზნით წერილობით წარმოდგენილი ახსნა-განმარტებები, რაც მოსარჩელემ სადავოდ გახადა, ვი--იდან აღნიშნული პირები პროცესზე მოწმის სახით არ დაკითხულან და განცხადებაში მითითებული ფაქტები მოწმის სტატუსით მათ არ დაუდასტურებიათ. სასამართლომ განმარტა, რომ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის XVIII თავის საფუძველზე, მოწმის ჩვენება მტკიცებულებად მხოლოდ იმ შემთხვევაში შეიძლება ჩაითვალოს, თუ იგი სასამართლო სხდომაზე დაიკითხა;

2.19. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 140-153-ე მუხლებით კი დადგენილი- მოწმის გამოძახების და მისთვის ჩვენების ჩამორთმევის წესი, რომელთა დაცვით მოწმისაგან მიღებული ჩვენება ჩაითვლება მხარის მიერ მითითებული გარემოების დამადასტურებელ მტკიცებულებად. ვი--იდან მოპასუხის მიერ დასახელებული მოწმეების დაკითხვა არ მომხდარა სასამართლო სხდომაზე საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო საპროცესო კოდექსის 140-153-ე მუხლების მოთხოვნათა დაცვით, სასამართლომ უსაფუძვლოდ მიიჩნია- მოპასუხის და მისი წარმომადგენლების მოსაზრება იმის შესახებ, რომ მოსარჩელე სამკვიდროს არ დაუფლები-. მოპასუხე მხარეს უტყუარი საწი--აღმდეგო მტკიცებულება მოსარჩელის მიერ სამკვიდრო ქონების ფაქტობრივ მფლობელობასთან დაკავშირებით არ წარმოუდგენი-. მოწმის ჩვენების უარყოფელი, სათანადო

მტკიცებულება, მოპასუხე მხარეს არ წარმოუდგენი-. შესაბამისად, სასამართლომ მიიჩნი-, რომ ჟუ----- ბა-----ს გარდაცვალების შემდეგ, ვლ----- ბ----- კანონით დადგენილ 6 თვის ვადაში, დედის კუთვნილი უძრავი ქონებისა და მოძრავი ნივთების ფაქტობრივი დაუფლებით, მიიღო მამკვიდრებლის დანაშთი ქონება;

2.20. სამოქალაქო კოდექსის 13-6-ე მუხლის თანახმად, გარდაცვლილი პირის (მამკვიდრებლის) ქონების გადასვლა სხვა პირებზე (მემკვიდრეებზე) ხორციელდება კანონით ან ანდერძით, ანდა ორივე საფუძვლით. კანონით მემკვიდრეობა გარდაცვლილის ქონების გადასვლა კანონში მითითებულ პირებზე - მოქმედებს, თუ მამკვიდრებელს არ დაუტოვები- ანდერძი, ან თუ ანდერძი მოიცავს სამკვიდროს ნაწილს, ან თუ ანდერძი მთლიანად ან ნაწილობრივ ბათილად იქნება ცნობილი;

2.21. დადგენილი-, რომ ჟუ----- ბ----- 1986 წლის 19 თებერვალს შედგენილი ანდერძის თანახმად, ბო-----ს დ-----, მდებარე უძრავი ქონება, საცხოვრებელი სახლი უანდერძა თავის შვილს ალ----- ბ----- . მოცემულ შემთხვევაში ანდერძი კანონიერ ძალაში- და გაუქმებული არ არის;

2.22. ჟუ----- ბა-----ს სამკვიდრო ქონებაზე მემკვიდრეობა გაიხსნა 2000 წლის 25 დეკემბერს. მისი გარდაცვალების შემდეგ ალ----- ბ----- 200- წელს მიმართა ნოტარიუსს. ნოტარიუს რო-----ს მიერ 2008 წლის 18 სექტემბერს გაცემული- სამკვიდრო მოწმობა, სანოტარო აქტი N2/229, სადაც ალ----- ბა----- მითითებული- ჟუ----- ბა-----ს არა როგორც ანდერძისმიერი მემკვიდრე, არამედ როგორც პირველი რიგის კანონისმიერი მემკვიდრე. ამასთან დადგენილი-, რომ 200- წლისათვის ალ----- ბ----- ერთად ჟუ----- ბა-----ს პირველი რიგის მემკვიდრე იყო ასევე მოსარჩელის მეუღლე ვლ----- ბა----- თანასწორი წილის უფლებით;

2.23. საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 1371-ე მუხლის თანახმად, მამკვიდრებლის შვილებს, მშობლებსა და მეუღლეს, ანდერძის ში--არსის მიუხედავად, ეკუთვნით სავალდებულო წილი, რომელიც უნდა იყოს იმ წილის ნახევარი, რაც თითოეულ მათგანს კანონით მემკვიდრეობის დროს ერგებოდა (სავალდებულო წილი). ამავე კოდექსის 1372-ე მუხლის მიხედვით, სავალდებულო წილის მოთხოვნის უფლება წარმოიშობა სამკვიდროს გახსნის მომენტიდან. ამავე კოდექსის 1374-ე მუხლის თანახმად, თითოეული მემკვიდრის

სავალდებულო წილის განსაზღვრისას მხედველობაში უნდა იქნეს მიღებული ყველა კანონით მემკვიდრე, რომლებიც მოწვეული იქნებოდნენ სამკვიდროს მისაღებად, ანდერძი რომ არ ყოფილიყო;

2.24. მოცემულ შემთხვევაში დადგენილი-, რომ ჟუ----- ბ----- დარჩა ორი კანონისმიერი მემკვიდრე, შვილები მოპასუხე ალ----- ბა----- და მოსარჩელის მეუღლე ვლ----- ბა-----, რომელიც ფაქტობრივი ფლობით დაუფლებული იყო დედის სამკვიდრო ქონებას მდებარე ბაკური-ნში, თვლიდა თავისად და უარი არასდროს განუცხადებდა-თ. ვი-იდან ჟუ----- ბა-----ს მიერ 1986 წლის 19 თებერვალს შედგენილი- ანდერძი, რომელიც გაუქმებული არ არის და ძალაში-, მამკვიდრებლის შვილს ვლ----- ბ----- წარმოეშვა სავალდებულო წილის მოთხოვნის უფლება. მას სამოქალაქო კოდექსის 1380-1381-ე მუხლების შესაბამისად უარი არ განუცხადებდა- სავალდებულო წილის მიღებაზე და არც სასამართლოს მიერ არა აქვს ჩამორთმეული სავალდებულო წილის მიღების უფლება. აღნიშნულის დამადასტურებელი მტკიცებულება მოპასუხის მიერ წარმოდგენილი არ არის;

2.25. განსახილველ შემთხვევაში სასამართლოს მიერ დადგენილი-, რომ ჟუ----- ბა-----ს მიერ 1986 წლის 19 თებერვალს შედგენილი ანდერძის თანახმად, ჟუ----- ბ----- საცხოვრებელ სახლი მდებარე ბაკური-ნში, კ-----, დაუტოვა ალ----- ბ----- ჟუ----- ბა-----ს სამკვიდრო, როგორც კანონისმიერი სამკვიდრო, მიღებული აქვს მხოლოდ ერთ პირველი რიგის კანონისმიერ მემკვიდრეს, ალ----- ბ----- **ვლ----- ბა-----, ანდერძის არსებობის მიუხედავად, წარმოადგენს ჟუ----- ბა-----ს სავალდებულო წილის მიღების უფლების მქონე მემკვიდრეს.** შესაბამისად, ვლ----- ბ----- ჟუ----- ბა-----ს სახელზე რიცხულ უძრავ ქონებაში მდებარე - ბაკური-ნში, ჭ-----, მიწის (უძრავი ქონების) სარეგისტრაციო N6-----, ეკუთვნის - სამკვიდრო ქონების 1/4 ნაწილი, რაც მას კანონით მემკვიდრეობის დროს, ანდერძის არსებობის პირობებში ერგებოდა სამოქალაქო კოდექსის 1371-ე მუხლის თანახმად;

2.26. სამოქალაქო კოდექსის 1336-ე მუხლის პირველის ნაწილის თანახმად, კანონით მემკვიდრეობის დროს თანასწორი უფლებით მემკვიდრეებად ითვლები-ნ: I. პირველ რიგში – გარდაცვლილის შვილები, გარდაცვლილის შვილი, რომელიც მისი სიკვდილის შემდეგ დაიბადა, მეუღლე, მშობლები (მშვილებლები);

2.27. საქმის მასალებით დადგენილი-, რომ მოსარჩელე თი-- ბე----- 1994 წლის 29 დეკემბრიდან რეგისტრირებულ ქორწინებაში იმყოფებოდა ვლ----- ბ----- --. ვლ----- ბა----- გარდაიცვალა 2007 წლის 20 სექტემბერს და გაიხსნა სამკვიდრო. მოსარჩელე თი-- ბ-----, როგორც პირველი რიგის კანონისმიერმა მემკვიდრემ მიიღო მეუღლის სამკვიდრო ქონება ქ.ზესტაფონში, ლეონიძის N6-ში მდებარე საცხოვრებელი სახლის ნახევარი. 2008 წლის 21 ივლისს მის სახელზე გაიცა სამკვიდრო მოწმობა N2-19. სახლის მეორე ნახევარის მესაკუთრე კი გახდა 2002 წლის პირველ აგვისტოს გაცემული სამკვიდრო მოწმობის თანახმად მისი მეუღლის ძმა ალ----- ბა-----;

2.28. სამოქალაქო კოდექსის 1328-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, სამკვიდრო (სამკვიდრო ქონება) შეიცავს მამკვიდრებლის როგორც ქონებრივი უფლებების (სამკვიდრო აქტივი), ისე მოვალეობების (სამკვიდრო პასივი) ერთობლიობას, რომელიც მას ჰქონდა სიკვდილის მომენტიდან. ამავე კოდექსის 1372-ე მუხლის თანახმად კი სავალდებულო წილის მოთხოვნის უფლება წარმოიშობა სამკვიდროს გახსნის მომენტიდან. ასეთი მოთხოვნის უფლება გადადის მემკვიდრეობით;

2.29. ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე ჟუ----- ბა-----ს გარდაცვალებით 2000 წლის 25 დეკემბერს გაიხსნა სამკვიდრო, შესაბამისად მის კანონისმიერ პირველი რიგის მემკვიდრეს ვლ----- ბ----- წარმოეშვა სავალდებულო წილის მოთხოვნა, რომელიც მის მიერ გამოყენებული არ ყოფილა, ვი--იდან ფაქტობრივად ფლობდა სამკვიდროს, უარი არ განუცხადებია მის მიღებაზე და სავალდებულო წილის მოთხოვნის უფლება 1328-ე და 1372-ე მუხლების შესაბამისად მემკვიდრეობით გადავიდა მის მეუღლეზე მოსარჩელე თი-- ბები-შვილზე, როგორც პირველი რიგის კანონისმიერმა მემკვიდრეზე;

2.3- მემკვიდრეობის მიღების უფლება პირის კონსტიტუციით გარანტირებული უფლებაა და მისი ჩამორთმევა მხოლოდ უკიდურეს შემთხვევაში, განსაკუთრებული გარემოებების არსებობის პირობებში- შესაძლებელი. შესაბამისად მოსარჩელე თი-- ბე----- ჟუ----- ბა-----ს სამკვიდრო ქონებაში მდებარე - ბაკური-ნში, ჭ-----, ეკუთვნის - სამკვიდრო ქონების 1/4 ნაწილი, რაც მის მეუღლეს კანონით მემკვიდრეობის დროს, ანდერძის არსებობის პირობებში ერგებოდა სამოქალაქო კოდექსის 1371-ე მუხლის თანახმად;

2.31. სამოქალაქო კოდექსის 1456-ე მუხლის თანახმად თანამემკვიდრეთა შეთანხმებით დასაშვებია- მთელი სამკვიდროს გაყიდვა და მემკვიდრეთა შორის

ფულის განაწილება მათი წილის კვალობაზე. ამავე კოდექსის 1457-ე მუხლის თანახმად კი თანამემკვიდრეთა შეთანხმებით შესაძლებელი- მთელი სამკვიდროს გადასვლა ერთ თანამემკვიდრეზე, რომელიც თავის მხრივ, მოვალეა სხვა თანამემკვიდრეებს მისცეს შესაბამისი კომპენსაცი-;

2.32. მოცემულ შემთხვევაში დადგენილი-, რომ ჟუ----- ბა-----ს სამკვიდრო ქონებაზე, როგორც კანონისმიერი პირველი რიგის, ასევე ანდერძისმიერი მემკვიდრეა ალ----- ბა----- და კანონისმიერი მემკვიდრე იყო ვლ----- ბა----- -, რომელსაც ჰქონდა სავალდებულო წილის მოთხოვნის უფლება. აღნიშნული მოთხოვნის უფლება მემკვიდრეობით გადაეცა მოსარჩელე თი-- ბე-----;

2.33. მოპასუხე ალ----- ბ----- მიიღო რა საკუთრებაში დედის სამკვიდრო, მემკვიდრეებს შორის შეთანხმების გარეშე მოახდინა-- მთელი სამკვიდრო ქონების გაყიდვა. როგორც საჯარო რეესტრის წარმოდგენილი ამონაწერებით დგინდება სამკვიდრო ქონება მთლიანად გასხვისებული- და აღარ არსებობს;

2.34. მოსარჩელე მოითხოვს მხოლოდ სავალდებულო წილის მიკუთვნებას კომპენსაციის სახით. საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 248-ე მუხლის თანახმად სასამართლოს უფლება არა აქვს მი-კუთვნოს თავისი გადაწყვეტილებით მხარეს ის, რაც მას არ უთხოვი-, ან იმაზე მეტი, ვიდრე ის მოითხოვდა;

2.35. სამოქალაქო კოდექსის 316-ე მუხლის პირველ ნაწილის, 317-ე მუხლის პირველი ნაწილის მიხედვით, სასამართლომ მიიჩნია-, რომ მოცემულ შემთხვევაში ადგილი ჰქონდა მოპასუხის მიერ უსაფუძვლო გამდიდრებით, კერძოდ, სხვისი სამართლებრივი სიკეთის ხელყოფით წარმოშობილ ვალდებულებას. სამოქალაქო კოდექსის 982-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად პირი, რომელიც ხელყოფს მეორე პირის სამართლებრივ სიკეთეს მისი თანხმობის გარეშე განკარგვის, დახარჯვის, სარგებლობის, შეერთების, შერევის, გადამუშავების ან სხვა საშუალებით, მოვალეა აუნაზღაუროს უფლებამოსილ პირს ამით მიყენებული ზი-ნი;

2.36. შპს „აუდიტ ფრევეგი“-ს 20-8 წლის 18 აპრილის N47 საექსპერტო დასკვნის თანახმად, ბორჯომის რაიონის დაბა ბაკური-ნში, ჭავჭავაძის ქუჩა N31-ში მდებარე უძრავი ქონების, საცხოვრებელი სახლისა და მიწის ნაკვეთის საბაზრო ღირებულება შეადგენს 63180 ლარს. აღნიშნულის 1/4 არის 15795 ლარი, რაც როგორც სავალდებულო წილი ეკუთვნის მოსარჩელეს და მოპასუხე ალ----- ბ--

----- მოსარჩელე თი-- ბე-----ს სასარგებლოდ დაეკისრა სავალდებულო წილის 1/4-ის სანაცვლოდ კომპენსაციის სახით 15 795 ლარის გადახდა.

3. გადაწყვეტილება სააპელაციო საჩივრით გაასაჩივრა ალ----- ბ----- სააპელაციო საჩივრის ფაქტობრივი და სამართლებრივი საფუძვლები

3.1. აპელანტის განმარტებით, სასამართლომ არასწორად მიიჩნია- უდავოდ ის ფაქტი, რომ მამკვიდრებლის საკუთრებაში არსებულ სახლს იყენებდნენ სააგარაკოდ, ამავდროულად დაადგი--, რომ სახლი იყო და დღესაც არის ავარიულ მდგომარეობაში. ხსენებული ჩანაწერის საფუძვლად სასამართლომ მიუთითა მიწის ნაკვეთის მიღება-ჩაბარების აქტზე, უძრავი ქონების საარღრიცხვო ბარათზე, ჟუ----- ბა-----ს ანდერძზე და დაბა ბაკური-ნის გამგებლის მიერ გაცემულ ცნობაზე. აღსანიშნავი-, რომ მითითებულ არც ერთ დოკუმენტში მსგავსი ჩანაწერი არ არის და შესაბამისად, სასამართლოს მიერ არასწორად იქნა მიჩნეული უდავოდ ხსენებული ფაქტობრივი გარემოება;

3.2. სასამართლოს მიერ ასევე არასწორად იქნა დადგენილი სადავოდ ის გარემოება, რომ მამკვიდრებლის გარდაცვალების შემდეგ მოსარჩელე და მისი მეუღლე დაეუფლნენ როგორც ზესტაფონში ლეონიძის ქ. 6-ში მდებარე საცხოვრებელ სახლს, ასევე ფაქტიურად დაეუფლნენ ჟუ----- ბა-----ს კუთვნილ საცხოვრებელ სახლს, მდებარე ბაკური-ნში. სახლში არსებული ნივთების ნაწილი - კული--რიული წიგნები, რელიგიური წიგნები, სხვადასხვა დასახელების რუსულენოვანი ლიტერატურა მამკვიდრებელმა აჩუქა სიცოცხლეშივე. აღსანიშნავი-, რომ ქ.ზ-----ს №6-ში მდებარე საცხოვრებელი სახლი არ იყო აღრიცხული მამკვიდრებლის საკუთრებაში და შესაბამისად არ შედიოდა სამკვიდრო მასაში. აღნიშნულის გათვალისწინებით გაურკვეველი- სასამართლომ რის საფუძველზე დაადგი-- თუნდაც სადავო ფაქტობრივ გარემოებად ხსენებული ფაქტი. ასევე საქმეში არ მოიპოვება არანაირი მტკიცებულება გარდა მოსარჩელის ზეპირსიტყვიერი განმარტებისა, რომ სადაო ქონებასაც მოსარჩელე და მისი მეუღლე ფაქტობრივად დაეუფლნენ;

3.3. სასამართლოს მიერ ასევე არასწორად იქნა დადგენილი სადავოდ ის გარემოება, რომ მოსარჩელე თი-- ბ----- მიმართა ნოტარიუსს და მოითხოვა ბაკური-ნში მდებარე საცხოვრებელ სახლზე სამკვიდრო მოწმობის გაცემა, რაზედაც ნოტარიუსმა რო----- უარი განუცხადა სამკვიდრო მოწმობის გაცემაზე იმ საფუძველით, რომ ბაკური-ნში მდებარე უძრავ ქონებაზე სამკვიდრო მოწმობა უკვე გაცემული იყო ალ----- ბა-----ს სახელზე. აღნიშნულის

საფუძვლად მოსამართლემ მიუთითა ნოტარიუსის პასუხზე, თუმცა აღსანიშნავი-
, რომ მოსარჩელე თი-- ბე----- ნოტარიუსისთვის ჟუ----- ბა-----ს სამკვიდრო
ქონებაზე სამკვიდრო მოწმობის გაცემის თაობაზე არ მიუმართავს და
შესაბამისად არც საქმის მასალებში- წარმოდგენილი ნოტარიუსის უარი
სანოტარო მოქმედების შესრულებაზე;

3.4. გასაჩივრებულ გადაწყვეტილებაში სასამართლო სრულად დაეყრდნო
მოსარჩელე მხარის უსაფუძვლო განმარტებებს და არ გაიზი-რა მოპასუხე მხარის
არგუმენტაცი- და საქმეში წარმოდგენილი მტკიცებულებები, რაც გასაჩივრებულ
გადაწყვეტილებას დაუსაბუთებელს ხდის. აღნიშნული კი სასამართლოს მიერ
მიღებული გადაწყვეტილების გაუქმების ფაქტობრივ-სამართლებრივი
საფუძველი-. კერძოდ, სასამართლომ ყოველგვარი საფუძვლის გარეშე მიიჩნი-
დასაბუთებულად, რომ მოსარჩელე თი-- ბე-----ს მეუღლე ვლ----- ბა-----
ექვს თვი-ნ ვადაში ფაქტობრივად დაეუფლა 2000 წლის 25 დეკემბერს
გარდაცვლილი დედის ჟუ----- ბა-----ს სამკვიდრო ქონებას მდებარე დაბა
ბაკური-ნში, რაც დასტურდებოდა, როგორც მოსარჩელე მხარის განმარტებით,
ასევე მოწმეთა ჩვენებებით;

3.5. მოსარჩელის მითითება მამკვიდრებლის კუთვნილი კული--რიული თუ სხვა
სახის წიგნების, ასევე ფარდის და საბანის ფლობა, ვერ იქნება მიჩნეული
სამკვიდროს ფაქტიურად დაუფლებადა. ამასთან, სამოქალაქო კოდექსის 1332-ე
მუხლის თანახმად, სამკვიდროში არ შედის და მემკვიდრეთა შორის არ გაიყოფა
საგვარეულო წიგნები (ან ჩანაწერები), ოჯახური მატინე, სულის მოსახსენებელი
და სხვა საკულტო საგნები და საფლავი. ეს საგნები გადაეცემა მემკვიდრეს
საკუთრების უფლებით დამკვიდრებული ჩვეულების მიხედვით. ამ საგნების
მიღება შეუძლი- იმ მემკვიდრესაც, რომელმაც უარი თქვა სამკვიდროს მიღებაზე.
აქვე აღსანიშნავი-, რომ მოსარჩელე მხარის ერთ-ერთ სასარჩელო მოთხოვნას
წარმოადგენდა სწორედ სამკვიდროს მიღების ვადის გაგრძელება. შესაბამისად,
მოსარჩელე მხარე თავადვე ადასტურებდა, რომ ვლ----- ბა----- ექვსთვი-ნ
ვადაში ფაქტობრივად არ დაუფლები- 2000 წლის 25 დეკემბერს გარდაცვლილი
დედის ჟუ----- ბა-----ს სამკვიდრო ქონებას მდებარე დაბა ბაკური-ნში. ამასთან,
მოსამართლის შეკითხვაზე მოსარჩელე მხარის წარმომადგენელმა განმარტა, რომ
სამკვიდრო მიღების ვადის გაგრძელება მის მიერ მოთხოვნილი იქნა თავის
დაზღვევის მიზნით, თუმცა რისგან იზღვევდა თავს მოსარჩელე მხარე არ
დაუკონკრეტებია;

3.6. საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 1426-ე მუხლის თანახმად, სამკვიდროს

მისაღებად დადგენილი ვადა შეიძლება გააგრძელოს სასამართლომ, თუ ვადის გადაცილების მიზეზები საპატიოდ იქნება მიჩნეული. ვადის გასვლის შემდეგ სამკვიდრო შეიძლება მიღებულ იქნეს სასამართლოსათვის მიმართვის გარეშე, თუ თანახმა იქნება სამკვიდროს მიმღები ყველა მემკვიდრე. განსახილველ შემთხვევაში მოსარჩელეს არანაირი მტკიცებულება ან მითითება არ წარმოუდგენი- საპატიო მიზეზთან დაკავშირებით, რაც აღნიშნული მუხლის იმპერატიული დანაწესი-. მოცემულ შემთხვევაში, უდავოა, რომ ვლ----- ბა----- ს გარდაცვალებიდან არც ექვსი თვის განმავლობაში და არც შემდგომ არ დაუფლები- დედის სამკვიდრო ქონებას. ამასთან, გარდაცვალებამდე 2007 წლის 20 სექტემბრამდე მას არც ნოტარიუსისთვის მიუმართავს სამკვიდროს მისაღებად და არც სასამართლოში წარუდგენი- მოთხოვნა სამკვიდროს მიღების ვადის გაგრძელების შესახებ;

3.7. საქმის განხილვის დროს მათ სასამართლოში წარადგინეს დოკუმენტები, რომლებიც მოსამართლის მიერ შეფასების გარეშე იქნა დატოვებული. კერძოდ, წარადგინეს ნოტარიუს რო-----ს მიერ 1998 წლის 22 აგვისტოს დამოწმებული მინდობილობა, რომლითაც ჟუ----- ბ----- მის სიცოცხლეში მი- ნიჭა უფლებამოსილება თამარ მიქაბერიძეს, რათა მას განეხორციელები- ჟ.ბა----- ---ს საკუთრებაში არსებული ბაკური-ნში, კიროვის ქუჩა №31-ში მდებარე საცხოვრებელი სახლის ჩუქების ხელშეკრულება ალექსადნრე ბა-----ს სასარგებლოდ. ასევე ანდერძი, რომლითაც ჟუ----- ბ----- ბაკური-ნში, კიროვის (ჭავჭავაძის) ქუჩა №31-ში მდებარე საცხოვრებელი სახლი უანდერძა მის შვილს ალ----- ბ----- . ანუ ჟ.ბა-----ს მიერ სიცოცხლეშივე იყო გამოხატული ნება, რომ სადაო საცხოვრებელი სახლი საკუთრებაში ჰქონოდა მის შვილს ალ----- ბ----- . ყოველივე აღნიშნული ცნობილი იყო რა ვლ----- ბა-----სთვის, მას არ გაუხდი- სადავოდ ბაკური-ნში მდებარე საცხოვრებელი სახლის კუთვნილების საკითხი. ამასთან, ვ.ბ----- არანაირი პრეტენზი- არ გამოუთქვამს ა.ბა-----ს მიერ ბაკური-ნში მდებარე სახლის დაუფლებასთან დაკავშირებით ანუ მას სიცოცხლეში არ გამოუხატი- ნება სამკვიდრო ქონების დაუფლების მიზნით, რაც მოცემულ შემთხვევაში ართმევს მის მემკვიდრეს მოთხოვნის უფლებას;

3.8. აღსანიშნავი-, რომ სასამართლოს არ უმსჯელი- შედავების ვადასთან დაკავშირებით, რაც მათ მიერ ასევე დაფიქსირებული იქნა ახსნა-განმარტებასა თუ საპაექრო სიტყვაში. კერძოდ, სამოქალაქო კოდექსის 1450-ე მუხლის თანახმად, სამკვიდროს მიღება ან მიღებაზე უარის თქმა შეიძლება სადავო გახდეს ორი თვის განმავლობაში იმ დღიდან, როცა დაინტერესებულმა პირმა შეიტყო, რომ ამისათვის არსებობს სათანადო საფუძველი. მოცემულ

შემთხვევაში დადგენილი-, რომ მოსარჩელე მხარისთვის ჯერ კიდევ 20-3 წელს იყო ცნობილი 2008 წლის 11 სექტემბრის №2-229 სამკვიდრო მოწმობის შესახებ, რომლის შესახებაც ინფორმაცი-ს ითხოვდა ნოტარიუს რო-----სგან. საქმეში წარმოდგენილი- შესაბამისი დოკუმენტები. თუმცა მან სასამართლოში სარჩელი აღძრა 20-6 წლის 07 ოქტომბერს, რომელიც მოსარჩელის მხრიდან გამოთხოვილი იქნა. აღნიშნულის შემდეგ მოსარჩელემ განმეორებით აღძრა სარჩელი 20-8 წლის 1- ივლისს. ამასთან, სასამართლო სხდომაზე მოსამართლის შეკითხვაზე მოსარჩელე მხარემ თავად დაადასტურა, რომ ხსენებული ვადა მის მიერ გაშვებული იქნა. ამასთან, განმარტა, რომ 20-5 წელს იყო დაკავებული, არ ჰქონდა ფი--ნსები, რის გამოც ბაკური-ნის სახლზე არ მიუმართავს არც ნოტარიუსისთვის და არც სასამართლოსთვის. ამასთან, მისთვის 2008 წელს, როდესაც მიიღო გარდაცვლილი მეუღლის ვლ----- ბა-----ს სამკვიდრო ქონება, ცნობილი იყო ბაკური-ნში მდებარე სახლის შესახებ, თუმცა არც მაშინ დაუყენები- სადავო ქონებაზე რაიმე მოთხოვნა;

3.9. მოცემულ შემთხვევაში დადგენილი-, რომ მოსარჩელე მხარემ ვერ წარმოადგი-- უტყუარი მტკიცებულებები მამკვიდრებლის გარდაცვალებიდან 6 თვის ვადაში 200- წლის 25 ივნისამდე სამკვიდროს ქონების ფაქტობრივი დაუფლების შესახებ და შესაბამისად მისი მოთხოვნა არ უნდა ყოფილიყო დაკმაყოფილებული;

3.1- სასამართლომ ასევე არასწორად გამოიყენა საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 1371-ე, 1372-ე და 1374-ე მუხლები. სასამართლომ დაადგი--, რომ ვი--იდან ჟუ----- ბა-----ს მიერ 1986 წლის 19 თებერვალს შედგენილი- ანდერძი, რომელიც გაუქმებული არ არის და ძალაში-, მამკვიდრებლის შვილს ვლ----- ბ----- წარმოეშვა სავალდებულო წილის მოთხოვნის უფლება. მას სამოქალაქო კოდექსის 1380-1381-ე მუხლების შესაბამისად უარი არ განუცხადები- სავალდებულო წილის მიღებაზე და არც სასამართლოს მიერ არა აქვს ჩამორთმეული სავალდებულო წილის მიღების უფლება. შესაბამისად, ვლ----- ბ----- ჟუ----- ბა-----ს სახელზე რიცხულ უძრავ ქონებაში მდებარე - ბაკური-ნში, ჭ-----, მიწის (უძრავი ქონების) სარეგისტრაციო N6-----, ეკუთვნის - სამკვიდრო ქონების 1/4 ნაწილი, რაც მას კანონით მემკვიდრეობის დროს, ანდერძის არსებობის პირობებში ერგებოდა სამოქალაქო კოდექსის 1371-ე მუხლის თანახმად. აღსანიშნავი-, რომ ხსენებული ნორმებიდან გამომდი--რე სავალდებულო წილის განსაზღვრისათვის აუცილებელი კომპონენტი- ანდერძი და მის საფუძველზე გაცემული ანდერძისმიერი სამკვიდრო მოწმობა. მოცემულ შემთხვევაში კი ალ----- ბა-----ს მიერ მიღებული იქნა კანონისმიერი

სამკვიდრო მოწმობა (სანოტარო აქტი №2-229) და გაურკვეველი- რომელი სამკვიდრო ქონებიდან ითხოვს მოსარჩელე სავალდებულო წილის კომპენსაცი-ს. ამასთან, გასათვალისწინებელი- ის გარემოება, რომ თავად საქმის განმხილველი მოსამართლე ერთ-ერთ სხდომაზე მიუთითებდა, რომ ანდერძს არანაირი მნიშვნელობა არ ჰქონდა, ვი-იდან გაცემული იყო კანონისმიერი სამკვიდრო მოწმობა;

3.11. სასამართლომ მოსარჩელე თი-- ბე----- სცნო 2000 წლის 25 დეკემბერს გარდაცვლილი ჟუ----- ბა-----ს სამკვიდრო ქონებაზე, მდებარე ბო-----, დ----- N31, მიწის (უძრავი ქონების) სარეგისტრაციო N6-----, სავალდებულო წილის 1/4-ის მესაკუთრედ და ამ წილის კომპენსაციის 15795 ლარის ანაზღაურება დააკისრა მოპასუხე ალ----- ბ----- მის სასარგებლოდ. სასამართლო გასცდა სასარჩელო მოთხოვნას როდესაც მოსარჩელე სცნო სადავო უძრავი ქონების სავალდებულო წილის 1/4-ის მესაკუთრედ, ვი-იდან როგორც ზემოთ ავლნიშნეთ ხსენებული უძრავი ქონება გასხვისებული იქნა მესამე პირებზე, რომლებიც საქმის განხილვის დროს, მიუხედავად საქმის მოსამზადებელ ეტაპზე მათ მიერ დაყენებული შუამდგომლობისა არ ყოფილან ჩართულები მესამე პირებად, რითაც შეილახა მათი კანონიერი ინტერესები. ასევე გასათვალისწინებელი- ის გარემოებაც, რომ თავად მოსარჩელემ გამოაცალა საფუძველი მის სასარჩელო მოთხოვნას, როდესაც დააზუსტა სასარჩელო მოთხოვნა და განმარტა, რომ ვი-იდან საქმეში წარმოდგენილი იყო ანდერძი, ამიტომ ის ითხოვდა მხოლოდ სავალდებულო წილის კომპენსაცი-ს.

4. გასაჩივრებული გადაწყვეტილების შეცვლის დასაბუთება ფაქტობრივი და სამართლებრივი დასაბუთება

4.1. პალატა სრული-დ იზი-რებს პირველი ინსტანციის სასამართლოს მიერ დადგენილ ამ გადაწყვეტილების 2.1.-2.7. პუნქტებში მითითებულ ფაქტობრივ გარემოებებს და დამატებით მიუთითებს შემდეგს:

4.2. დადგენილი-, რომ 2008 წლის 18 სექტემბერს გაცემული სამკვიდრო მოწმობის საფუძველზე, ალ----- ბ-----, **სანოტარო ორგანოში განცხადების შეტანის გზით, როგორც კანონისმიერმა მემკვიდრემ** საკუთრებაში მიიღო გარდაცვლილი დედის - ჟუ----- ბა-----ს სამკვიდრო ქონება მდებარე ბო-----, დაბა ბაკური-ნი, ჭა----- (იხ. ს/კ.: 6-1-0-1-6 (ს/ფ 20);

4.3. განსახილველ შემთხვევაში, მოსარჩელის სასარჩელო მოთხოვნას

წარმოადგენს 2000 წლის 25 დეკემბერს გარდაცვლილი ჟუ----- ბა-----ს სამკვიდრო ქონებიდან, მდებარე ბაკური-ნში ჭავჭავაძის ქუჩა №31, ს/კ.: 6-1-0-1-6, მისი გარდაცვლილი მეუღლის, ვლ----- ბა-----ს **სავალდებულო წილის სანაცვლოდ მოპასუხეზე კომპენსაციის -16 000 ლარის ანაზღაურების დაკისრება;**

4.4. სამოქალაქო კოდექსის 1319-ე მუხლის თანახმად, სამკვიდრო იხსნება პირის გარდაცვალების ან სასამართლოს მიერ გარდაცვლილად მისი გამოცხადების შედეგად;

4.5. სამოქალაქო კოდექსის 1328-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, სამკვიდრო (სამკვიდრო ქონება) შეიცავს მამკვიდრებლის როგორც ქონებრივი უფლებების (სამკვიდრო აქტივი), ისე მოვალეობების (სამკვიდრო პასივი) ერთობლიობას, რომელიც მას ჰქონდა სიკვდილის მომენტისათვის;

4.6. მოცემულ შემთხვევაში დადგენილი-, რომ ჟუ----- ბა----- გარდაიცვალა 2000 წლის 25 დეკემბერს. შესაბამისად, გაიხსნა მისი სამკვიდრო მასა. დადგენილი-, რომ ჟუ----- ბა-----ს საკუთრებაში ირიცხებოდა სადავო უძრავი ქონება, მდებარე ბაკური-ნში ჭავჭავაძის ქუჩა №31, ს/კ.: 6-1-0-1-6;

4.7. სამოქალაქო კოდექსის 13-6-ე მუხლის თანახმად, გარდაცვლილი პირის (მამკვიდრებლის) ქონების გადასვლა სხვა პირებზე (მემკვიდრეებზე) ხორციელდება კანონით ან ანდერძით, ანდა ორივე საფუძვლით. კანონით მემკვიდრეობა – გარდაცვლილის ქონების გადასვლა კანონში მითითებულ პირებზე – მოქმედებს, თუ მამკვიდრებელს არ დაუტოვები- ანდერძი, ან თუ ანდერძი მოიცავს სამკვიდროს ნაწილს, ან თუ ანდერძი მთლიანად ან ნაწილობრივ ბათილად იქნება ცნობილი;

4.8. სამოქალაქო კოდექსის 13-7-ე მუხლის თანახმად, მემკვიდრეები შეიძლება იყვნენ: ა) კანონით მემკვიდრეობის დროს – პირები, რომლებიც ცოცხლები იყვნენ მამკვიდრებლის სიკვდილის მომენტისათვის, და აგრეთვე მამკვიდრებლის შვილები, რომლებიც მისი გარდაცვალების შემდეგ ცოცხალი დაიბადები-ნ; ბ) ანდერძით მემკვიდრეობისას – პირები, რომლებიც ცოცხლები იყვნენ მამკვიდრებლის სიკვდილის მომენტისათვის, აგრეთვე ისინი, რომლებიც ჩაისახნენ მის სიცოცხლეში და დაიბადნენ მისი გარდაცვალების შემდეგ, მიუხედავად იმისა, მისი შვილები არი-ნ ისინი თუ არა, ასევე იურიდიული პირები;

4.9. სამოქალაქო კოდექსის 1336-ე მუხლის თანახმად, კანონით მემკვიდრეობის დროს თანასწორი უფლებით მემკვიდრეებად ითვლებიან: I. პირველ რიგში – გარდაცვლილის შვილები, გარდაცვლილის შვილი, რომელიც მისი სიკვდილის შემდეგ დაიბადა, მეუღლე, მშობლები (მშვილებლები);

4.1- სამოქალაქო კოდექსის 1421-ე მუხლის თანახმად, სამკვიდროს იღებს მემკვიდრე, იქნება იგი კანონით თუ ანდერძით მემკვიდრე. მემკვიდრის მიერ სამკვიდრო მიღებულად ითვლება, როდესაც იგი სასაჯარო ორგანოში შეიტანს განცხადებას სამკვიდროს მიღების შესახებ ან ფაქტობრივად შეუდგება სამკვიდროს ფლობას ან მართვას, რაც უდავოდ მოწმობს, რომ მან სამკვიდრო მიიღო;

4.11. დადგენილი, რომ ალ----- და ვლ----- ბარაკოვები იყვნენ ჟუ----- ბა----- ს შვილები, შესაბამისად, პირველი რიგის კანონისმიერი მემკვიდრეები. ამდენად, მათ კანონით დადგენილი წესით უფლება ჰქონდათ მიეღოთ გარდაცვლილი დედის საკუთრებაში არსებული სადავო უძრავი ქონება;

4.12. დადგენილი, რომ ჟუ----- ბა-----ს მიერ 1986 წლის 19 თებერვალს შედგენილი ანდერძის თანახმად, ბო-----ს დაბა ბაკური-ნში, კიროვის ქუჩა №31-ში, მდებარე საცხოვრებელი სახლი უანდერძა ალ----- ბ-----;

4.13. სამოქალაქო კოდექსის 1371-ე მუხლის თანახმად, მამკვიდრებლის შვილებს, მშობლებსა და მეუღლეს, ანდერძის ში--არსის მიუხედავად, ეკუთვნით სავალდებულო წილი, რომელიც უნდა იყოს იმ წილის ნახევარი, რაც თითოეულ მათგანს კანონით მემკვიდრეობის დროს ერგებოდა (სავალდებულო წილი);

4.14. პალატა მიუთითებს, რომ ეს ნორმა განსაზღვრული ზომით ზღუდავს ანდერძით მემკვიდრეთა ამორჩევის თავისუფლებას. მასში ჩამოთვლილ მემკვიდრეებს აქვთ სამკვიდროდან სავალდებულო წილის მიღების უფლება, მიუხედავად იმისა, გაითვალისწინო-- თუ არა ისინი მოანდერძემ ანდერძით. ეს ის მემკვიდრეები-, რომლებსაც არ შეიძლება მთლიანად ჩამოაერთვათ მემკვიდრეობის უფლება, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა ისინი უღირს მემკვიდრეებად არიან ცნობილი;

4.15. სამოქალაქო კოდექსის 1372-ე მუხლის თანახმად, სავალდებულო წილის მოთხოვნის უფლება წარმოიშობა სამკვიდროს გახსნის მომენტიდან. ასეთი მოთხოვნის უფლება გადადის მემკვიდრეობით;

4.16. პალატა განმარტავს, რომ სავალდებულო წილის მიღების უფლების მქონე მემკვიდრის სამკვიდროს გახსნის შემდეგ გარდაცვალების შემთხვევაში, თუ მან ვერ მოასწრო სავალდებულო წილის მიღება, მის მემკვიდრეებს შეუძლია-თ მოითხოვონ სავალდებულო წილი, რაც გარდაცვლილ მემკვიდრეს ერგებოდა. მოცემულ შემთხვევაში, გარდაცვლილი მემკვიდრის ყველა მემკვიდრე კი ვერ ისარგებლებს ამ უფლებით, არამედ ის მემკვიდრეები, რომლებსაც გარდაცვლილი მემკვიდრისაგან სავალდებულო წილი ეკუთვნით;

4.17. მოცემულ შემთხვევაში დადგენილი-, რომ 2008 წლის 18 სექტემბერს გაცემული სამკვიდრო მოწმობის საფუძველზე, ალ----- ბ-----, **სანოტარო ორგანოში განცხადების შეტანის გზით, როგორც კანონისმიერმა მემკვიდრემ** საკუთრებაში მიიღო გარდაცვლილი დედის - ჟუ----- ბა-----ს სამკვიდრო ქონება მდებარე ბო-----, დაბა ბაკური-ნი, ჭა-----, ს/კ 6-1-0-1-6. ამდენად, დადგენილი-, რომ სადავო უძრავი ქონება ჟუ----- ბ----- უანდერბა ალ----- ბ-----, თუმცა ალ----- ბა-----ს მიერ აღნიშნული ქონება საკუთრებაში მიღებული იქნა არა ანდერძისმიერი მემკვიდრეობის გზით, არამედ კანონისმიერი მემკვიდრეობის გზით, სანოტარო ბიუროში განცხადების შეტანით. შესაბამისად, მამკვიდრებელ ჟუ----- ბა-----ს დანაშთი ქონება კანონით მემკვიდრეობის გზით გადავიდა მის ერთ-ერთ შვილზე - ალ----- ბ----- ალნიშნული გარემოება, ცხადი-, გამორიცხავს სავალდებულო წილის მოთხოვნის უფლებას, რადგან **სავალდებულო წილის მოთხოვნის უფლება მემკვიდრეს წარმოეშობა სამკვიდრო ქონების ანდერძისმიერი მემკვიდრეობით გადასვლის შემთხვევაში, რაც მოცემულ შემთხვევაში სახეზე არ არის.** აღნიშნული ცხადი- გამორიცხავს სავალდებულო წილის კომპენსაცი-ს. ამასთან, დადგენილი-, რომ ალ----- ბა-----ს სახელზე გაცემული სამკვიდრო მოწმობა ნამდვილი- და იგი შედავებული არ არის. ამდენად, მოცემული სასარჩელო მოთხოვნის ფარგლებში არ არსებობს რაიმე სახის წილის კომპენსაციის ანაზღაურების ფაქტობრივი და სამართლებრივი საფუძვლები;

4.18. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 377-ე მუხლის 1-ლი და მე-2 ნაწილის შესაბამისად სააპელაციო სასამართლო ამოწმებს გადაწყვეტილებას სააპელაციო საჩივრის ფარგლებში ფაქტობრივი და სამართლებრივი თვალსაზრისით. სამართლებრივი თვალსაზრისით შემოწმებისას, სასამართლო ხელმძღვანელობს 393-ე და 394-ე მუხლების მოთხოვნებით;

4.19. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 385-ე, 386-ე, 393-ე, 394-ე მუხლის ე1

პუნქტის შესაბამისად, სააპელაციო სასამართლო აუქმებს პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილებას და იღებს ახალ გადაწყვეტილებას, თუ სასამართლოს მიერ დარღვეული იქნა საპროცესო სამართლის ნორმა, რამაც არასწორი გადაწყვეტილება გამოიწვი- ან თუ გადაწყვეტილების დასაბუთება იმდენად არასრული-, რომ მისი სამართლებრივი საფუძლი-ნობის შეფასება შეუძლებელი-;

4.20. თუ სააპელაციო საჩივარი დასაშვები- და საქმე პირველი ინსტანციის სასამართლოს არ უბრუნება, სააპელაციო სასამართლო თვითონ იღებს გადაწყვეტილებას საქმეზე. იგი თავისი განჩინებით უარს ამბობს სააპელაციო საჩივრის დაკმაყოფილებაზე ან გასაჩივრებული გადაწყვეტილების შეცვლით იღებს ახალ გადაწყვეტილებას საქმეზე;

5. შემაჯამებელი სასამართლო დასკვნა

5.1. ალ----- ბა-----ს სააპელაციო საჩივარი უნდა დაკმაყოფილდეს; უნდა გაუქმდეს ზესტაფონის რაიონული სასამართლოს 20-9 წლის 31 ი-ნვრის გადაწყვეტილება და მიღებული იქნეს ახალი გადაწყვეტილება; თი-- ბე-----ს სარჩელი არ უნდა დაკმაყოფილდეს;

6. საპროცესო ხარჯები

6.1. საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 53-ე მუხლის თანახმად, სასამართლოს მიერ საქმის განხილვასთან დაკავშირებით გაწეული ხარჯები და სახელმწიფო ბაჟი, რომელთა გადახდისაგან განთავისუფლებული იყო მოსარჩელე, გადახდება მოპასუხეს ბიუჯეტის შემოსავლის სასარგებლოდ, მოთხოვნათა იმ ნაწილის პროპორციულად, რომელიც დაკმაყოფილებული- სარჩელზე უარის თქმისას სასამართლოს მიერ გაწეული ხარჯები გადახდება მოსარჩელეს სახელმწიფო ბიუჯეტის სასარგებლოდ. თუ სარჩელი დაკმაყოფილებული- ნაწილობრივ, ხოლო მოპასუხე განთავისუფლებული- სასამართლო ხარჯების გადახდისაგან, სასამართლოს მიერ საქმის განხილვასთან დაკავშირებით გაწეული ხარჯები სახელმწიფო ბიუჯეტის სასარგებლოდ გადახდება მოსარჩელეს, რომელიც არ არის განთავისუფლებული სასამართლო ხარჯების გადახდისაგან, სასარჩელო მოთხოვნათა იმ ნაწილის პროპორციულად, რომლის დაკმაყოფილებაზედაც მას უარი ეთქვა;

6.2. დადგენილი-, რომ თი-- ბე-----ს სარჩელი არ დაკმაყოფილდა; შესაბამისად, თი-- ბე----- ალ----- ბა-----ს სასარგებლოდ უნდა დაეკისროს პირველი

ინსტანციის სასამართლოში მასზე დაკისრებული სახელმწიფო ბაჟი 475,20 ლარის ოდენობით; ასევე ალ----- ბა-----ს მიერ სააპელაციო ინსტანციის წარმოებისათვის გადახდილი სახელმწიფო ბაჟი 632 ლარის ოდენობით, ჯამში 11-7,20 ლარის ოდენობით;

სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატამ

გ ა დ ა წ ყ ვ ი ტ ა

1. ალ----- ბა-----ს სააპელაციო საჩივარი დაკმაყოფილდეს ნაწილობრივ;
2. გაუქმდეს ზესტაფონის რაიონული სასამართლოს 20-9 წლის 31 ი-ნვრის გადაწყვეტილება და მიღებული იქნეს ახალი გადაწყვეტილება;
3. თი-- ბე-----ს სარჩელი არ დაკმაყოფილდეს;
4. თი-- ბე----- ალ----- ბა-----ს სასარგებლოდ დაეკისროს 11-7,20 ლარის გადახდა;
5. გადაწყვეტილება შეიძლება გასაჩივრდეს საქართველოს უზენაეს სასამართლოში საკასაციო წესით, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსით გათვალისწინებული წესების დაცვით, მხარეთათვის დასაბუთებული გადაწყვეტილების ჩაბარებიდან 21 (ოცდაერთი) დღის ვადაში ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის მეშვეობით;
6. გადაწყვეტილების გასაჩივრების მსურველი მხარე, თუ ის ესწრება გადაწყვეტილების გამოცხადებას, ან მისთვის ცნობილი- გადაწყვეტილების გამოცხადების თარიღი, ვალდებული- გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადებიდან არა უადრეს 20 და არა უგვი-ნეს 3- დღისა, გამოცხადდეს ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოში და ჩაიბაროს გადაწყვეტილების ასლი. წი--ალმდეგ შემთხვევაში გასაჩივრების ვადის ათვლა დაიწყება გადაწყვეტილების გამოცხადებიდან 3--ე დღეს. ამ ვადის გაგრძელება და აღდგენა დაუშვებელი-;

მოსამართლე

ლაურა მიქავა